

Maatregelen op maat

Vindt u het ook belangrijk dat de kleur van vlinders, libellen, bloemen en bijen in het boerenland behouden blijft? En wilt u deskundige hulp bij het opstellen van de gebiedsofferte? De Vlinderstichting biedt een aantal mogelijkheden:

1. Advies over prioritaire soorten en gebieden in uw regio

Met behulp van telgegevens kan De Vlinderstichting voor u analyseren welke boerenlandsoorten in uw regio aandacht behoeven, wat de gebieden zijn waar ze voorkomen en met welke specifieke maatregelen ze geholpen worden.

2. Advies bij het opstellen van uw insectenvriendelijke gebiedsofferte

De Vlinderstichting kan u helpen bij het opstellen van een paragraaf over insectenvriendelijk beheer, toegepast op uw situatie en doelstelling.

3. Cursus Praktisch Agrarisch Natuurbeheer

Wilt u uw leden bewust maken van de mogelijkheden voor insecten op hun bedrijf? De Vlinderstichting laat op aanvraag de cursus Praktisch Agrarisch Natuurbeheer van start gaan. Speciaal voor boeren die meer willen weten over insectenvriendelijk beheer en die veelvoorkomende soorten willen leren herkennen.

Libellen houden van vegetatierijke oevers met een gevarieerde structuur.

De groene glazenmaker is een typische boerenlandsoort van de habitatrichtlijn.

Hebt u interesse in een van deze mogelijkheden? Of wilt u eerst meer weten? Wij horen het graag! Laat het ons weten en wij nemen zo spoedig mogelijk contact met u op. U kunt ook direct contact opnemen met Gerdien Bos via onderstaande contactgegevens.

Foto's: Henk Bosma, Erik van den Ham, Tim Termaat, Kars Veling en Henk de Vries.
Vormgeving: Liesbeth van Agt. © De Vlinderstichting 2014.

Tel. 0317 467346; info@vlinderstichting.nl; www.vlinderstichting.nl.
Volg ons op [facebook.com/vlinderstichting](https://www.facebook.com/vlinderstichting) en [twitter @vlinderNL](https://twitter.com/vlinderNL).

Insectenbeheer in de praktijk

**Meer vlinders, bijen en libellen op het boerenbedrijf!
Welke maatregelen kunnen boeren nemen?
Welke soorten profiteren?**

Terug naar een kleurrijk boerenland

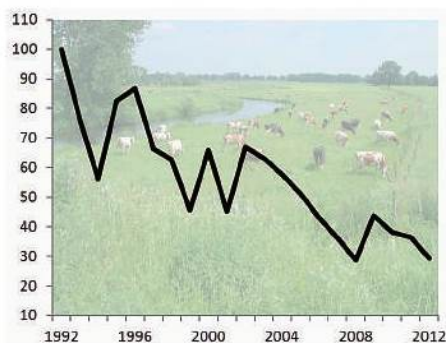
Kent u ze nog, de gele citroentjes, blauwe blauwtjes en oranje zandoogjes? Vlinders horen erbij, juist in het agrarisch gebied! Helaas hebben de boerenlandvlinders het moeilijk in Nederland door het steeds verder verdwijnen van bloemen uit graslanden en langs akkers. Daar kunnen we samen iets aan doen.

Vlinders en libellen in het boerenland

De kleuren die het boerenland vroeger kenmerkten, zijn er al lang niet meer. Door intensief grondgebruik is er steeds minder plaats voor 'medebewoners' van het boerenbedrijf, zoals bloeiende akkeronkruiden, graslandvlinders en bijen. Ook libellen, die een goede waterkwaliteit nodig hebben, gaan achteruit door bestrijdingsmiddelen, mest en monotone oevervegetatie. Maar het is nog niet te laat!

Wat kunnen de collectieven doen?

Veel soorten vlinders en libellen vallen in het nieuwe stelsel agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) buiten de boot. Toch liften deze soorten relatief gemakkelijk mee met bestaande maatregelen wanneer er aandacht voor hen is bij het opstellen van de gebiedsofferte. Hiernaast leest u waaraan u dan zou kunnen denken. Het is natuurlijk ook mogelijk om maatregelen te nemen voor enkele specifieke soorten in uw gebied. De Vlinderstichting kent de mogelijkheden voor de verschillende regio's en verschillende bedrijfstypen en kan u daarover voorlichten. Lees meer op de achterkant.

Graslandvlinders gaan al jaren sterk achteruit in Nederland, vooral in het agrarisch gebied.

Vlinders en bijen hebben kleur nodig om te overleven in het boerenlandschap.

De vroeger algemene argusvlinder is nu in Oost-Nederland bijna helemaal verdwenen van het boerenland.

Welke maatregelen helpen de vlinders en libellen van het boerenland?

Wanneer u maatregelen neemt die gunstig zijn voor vlinders en libellen, profiteren ook bijen, kevers, zweefvliegen, gaasvliegen, wantsen en andere nuttige insecten mee. Hierdoor worden bestuiving en biologische plaagbestrijding gestimuleerd en is er meer voer voor insectenetende vogels.

De belangrijkste maatregelen die voor insecten genomen kunnen worden, leest u hieronder. In alle gevallen is goed maaibeheer cruciaal. De beste maaimethode is sterk afhankelijk van de situatie ter plekke, maar in grote lijnen geldt: 2x per jaar (juni en nazomer) maaien en afvoeren. Door gefaseerd (niet alles tegelijk) te maaien kan de aanwezige fauna ontsnappen naar het deel dat blijft staan en ontstaat een gevarieerde structuur. In plaats van maaien kan ook extensief begrast worden.

1. Bloemrijke randen

Bloemen zijn voor vlinders van levensbelang. Ze leveren niet alleen nectar voor de volwassen dieren, maar zijn ook voedsel voor de rupsen. Bloemrijke randen kunnen toegepast worden langs een kavelpad, in wegbermen, langs sloten en niet te vergeten langs akkers en graslanden. Om een bloemrijke grasrand te creëren, moet vee uitgerasterd worden. Akkerranden worden bij voorkeur ingezaaid met een meerjarig mengsel van inheemse soorten en enkele jaren niet omgeploegd. Hierdoor krijgen overwinterende rupsen en poppen de kans om hun levenscyclus te voltooien. Een bloemenmengsel dat zowel nectar- als waardplanten bevat, bestaat bijv. uit: rode klaver, luzerne, rolklaver, wilde peen, koolzaad, korenbloem, duizendblad, knoopkruid, boerenwormkruid en schapenzuring.

De kleine vos voedt zich graag op wilgenkatjes in een houtwal.

2. Natuurvriendelijke oevers

Libellen hebben naast schoon water ook vegetatierijke oevers nodig. Variatie in structuur en een afrastering of extensieve beweiding zijn daarbij van belang. Wanneer de sloot geschoond wordt, is het belangrijk om dat gefaseerd te doen, zodat libellenlarven zich in de ongeschoonde delen kunnen handhaven en herstellen.

3. Houtwallen

Lijnvormige elementen zoals houtwallen zijn belangrijk voor (nacht)vlinders om zich te kunnen oriënteren in het landschap. Daarnaast bieden zij beschutting, voedsel en nectar. Variatie in aanwezige soorten bomen en struiken en extra ruimte voor bloemen verhoogt het nut voor vlinders en bijen. Geschikte soorten voor insecten zijn sporkehout, sleedoorn, wilg en eik.